

Hajdúsági kántálók egy bükki faluban

Bükkszentkereszten (Újhuta, szlov. Nová Huta) 1948 karácsony estéjén feltűnt, hogy a házról házra járó köszöntő csoportok egyike a többiekétől eltérő szöveget énekel. Érdeklődésemre a csoport tagjai elmondották, hogy Hajdúszoboszlóról kerültek ebbe a szlovák faluba: pásztorcsalád s a falu *csordáját* (fejő marha), *gulyáját* (heverő marha) őrzik. Bükkszentkereszten egy éve szolgáltak, azelőtt Varbón pásztorokdtek, s 1949-ben is a faluban szándékoztak maradni. A faluval „úgy van az egyezés, hogy karácsonykor mehetnek kántálni, de egyébkor (Szilveszter) nem.” A pásztor fizetése a csordánál és a gulyánál is marhánként 25 kg gabona, 1/4 kg szalonna, 1 db 4 kg-os kenyér, 1 vacsora, egy negyedrészt (6 kg) krumpli, 2 forint bockorpenz. Ebből fizeti a pásztor a bojtárt is, aki egyébként a fia.

Úgy kántálnak, hogy a pásztorcsalád tagjai együttesen házról házra járva az ablak alá állnak s a következő szöveget éneklék:

*Pásztorok keljünk fel,
Hamar induljunk el,
Betlehem városába,
A kis Jézus neveletlen házába,
Úr Jézus gyengécske,
Fázik ő szegényke,
Mert nincs neki párnája,
Sem friss palotácskája,
A széna, zabszalma,
Ökör, szamár
Lehelvénye táplálja.*

A szöveg eléneklése után a pásztor felesége a következő köszöntőt mondja: „Engedje meg az Isten, hogy több boldog karácsony szombatját tessenek megérni, örvendete-sebbet, nem ilyet, szívünk-ből kívánjuk. Dicsértessék a Jézus Krisztus!” – A házbeliek visszafelelnek: Mindörökké Ámen! – s azután a kántálóknak pénzt, ételmet nyújtanak át.

A kántálást azért tartottam érdemesnek közölni, mert a szokások terjesztésének és terjedésének egyik tanulságos esetével állunk szembe. A hajdúsági pásztorok révén így gyökeresedik meg a Bükk hegységben a kántálás egyik változata. A pásztoroktól hallott szöveget kezdték énekelni a bükkszentkeresztiak is. Az sem érdektelen, hogy a falusi közösség határozta meg a kántálás alkalmát.

GUNDA BÉLA